

2 Gebiedsbescherming

2.1 Wet- en regelgeving

Voor de onderhavige locaties is de onderstaande wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant.

2.1.1 Natura 2000-gebieden

Sommige activiteiten kunnen gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden. De Omgevingswet (Ow) geeft in hoofdstuk 4 algemene regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving, waaronder Natura 2000-activiteiten¹ en activiteiten met mogelijke verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura-2000 gebied of en bijzonder nationaal natuurgebied. In het Besluit activiteiten leefomgeving (afdeling 11.1) zijn deze activiteiten verder uitgewerkt. Relevant is dat het hierbij gaat om activiteiten die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben. Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met externe werking. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

SPECIFIEKE ZORGPLICHT

Er geldt een specifieke zorgplicht voor activiteiten die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben (artikel 11.6 Bal). Deze zorgplicht houdt in dat degene die een dergelijke activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben met het oog op de natuurbescherming (paragraaf 11.1.2 Bal), maatregelen moet nemen om die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken of achterwege te laten. Deze plicht houdt in ieder geval in dat wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten (artikel 11.6, lid 2 Bal). Daarbij moet ook rekening worden gehouden met externe werking. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

VERGUNNINGPLICHT

Voor het uitvoeren van een Natura 2000-activiteit is in beginsel een omgevingsvergunning ingevolge de Omgevingswet (artikel 11.6) nodig.

VERGUNNINGVRIJE GEVALLEN

In het Besluit activiteiten leefomgeving zijn daarnaast vergunningvrije gevallen aangewezen waarvoor, zoals de naam al zegt, geen vergunning nodig is. Het gaat hierbij om Natura 2000-activiteiten die zijn aangewezen in een programma, een omgevingsverordening of een ministeriële regeling (artikelen 11.18 tot en met 11.21 Bal).

¹ Voor het begrip Natura 2000-activiteit, zie bijlage bij Omgevingswet artikel 1.1.

2.1.2 Natuur Netwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor de provincie Fryslân uitgewerkt in de Omgevingsverordening Fryslân.

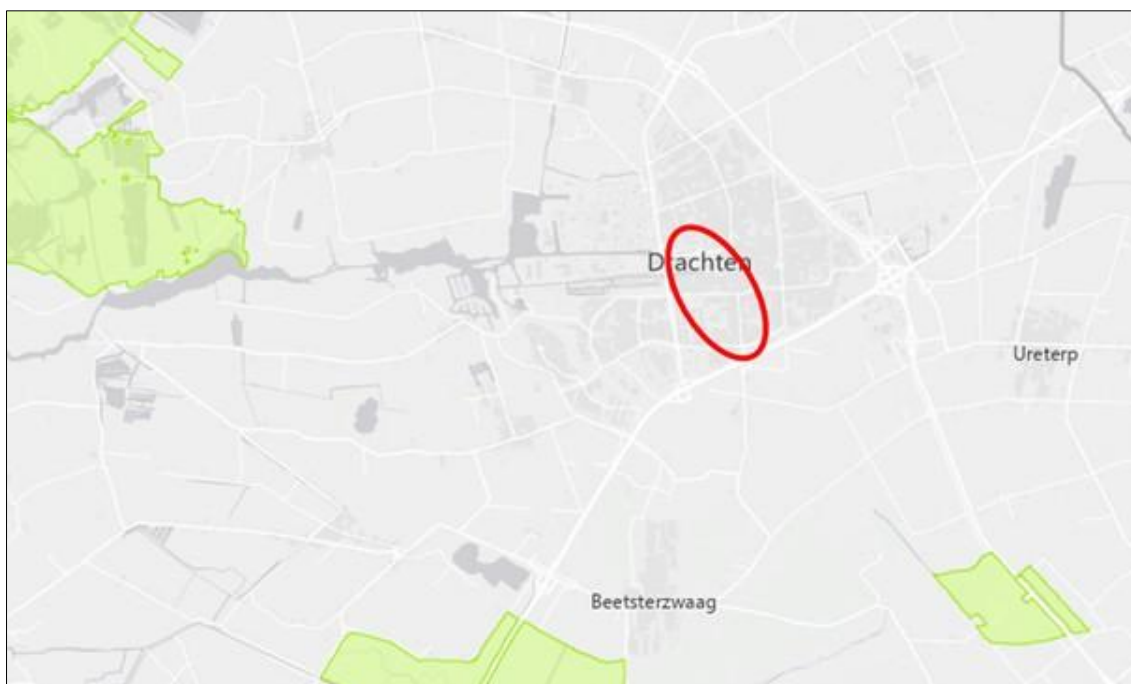
NATUUR BUITEN HET NNN EN WEIDVOGELLEEFGEBIED

Vanuit de Omgevingsverordening Fryslân wordt voor natuur buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied en de bescherming van weidevogelgebieden.

2.2 Inventarisatie

Geen van de gronden van de locaties zijn aangewezen als beschermde gebieden. De gezamenlijke locaties liggen op circa 6,4 km ten noordwesten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Wijnjeterper Schar', op circa 8,5 km ten oosten van Natura 2000-gebied 'Alde Feanen', op circa 6,7 km ten noorden van Natura 2000-gebied 'Van Oordt's Mersken' (figuur 2).

Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op 1,5 km ten zuidwesten van de gezamenlijke locaties, het betreft een strook langs de rivier de 'Oude Drait'. De dichtstbijzijnde natuur buiten het NNN ligt op zo'n 600 m ten zuidoosten van de gezamenlijke locaties. Het dichtstbijzijnde weidevogelkansgebied en weidevogelsparels ligt op 4,8 km en meer ten zuidwesten van de gezamenlijke locaties. Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied ligt 6,8 km ten zuidwesten van de locatie (figuur 3).

Figuur 2. Locaties (rode ovaal, globale weergave) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (lichtgroen).
Bron: www.natura2000.nl/gebieden/friesland

Figuur 3. Locaties (rode ovaal, globale weergave) ten opzichte van natuur buiten NNN (oranje) en het NNN (blauw en groen).
Bron: Fryslân Natuur overzichtskaart

2.3 Toetsing

2.3.1 Natura 2000-gebieden

De gezamenlijke locaties liggen niet in of aan de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden 'Wijneterper Schar', 'Alde Feanen' en/of 'Van Oordt's Mersken'. Hierdoor kan alleen sprake zijn van effecten door externe werking. De gezamenlijke locaties worden van de Natura 2000-gebieden gescheiden door bebouwing, agrarisch gebied en wegen. Hierdoor kunnen negatieve effecten zoals verstoring door licht of geluid worden uitgesloten.

Tijdens de aanleg- en gebruiksfase kan wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarom dient een AERIUS-berekening worden uitgevoerd. Hieruit zal blijken of er sprake is van stikstofdepositie boven 0,00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten binnen Natura 2000-gebieden.

2.3.2 NNN en overig provinciaal beschermd natuurgebied

De locatie ligt op grote afstand van NNN-gebied hierdoor kan alleen sprake zijn van effecten door externe werking. Het wordt ervan gescheiden door bebouwing, agrarisch gebied en wegen. Hierdoor kunnen de negatieve effecten, zoals verstoring door licht of geluid, worden uitgesloten. Ook negatieve effecten op natuur buiten het NNN, weidevogels of foeragerende ganzen kunnen worden uitgesloten door de afstand waarop deze zich bevinden.

5 Conclusies en aanvullende soortbescherming per locatie

5.1 Locatie 1: De Swetten, De Geeuw 31, Drachten

Het betreft een onbebouwd grasveld met enkele bomen. De gemeente wil op de locatie 10 woningen bouwen (figuur 4). De bomen worden gekapt.

Figuur 4: locatie De Swetten, De Geeuw 31, Drachten, rood omkaderd. Bron achtergrond: regels op de kaart

5.1.1 Soortenbescherming

In hoofdstuk 4 is een beschrijving gegeven ten aanzien van soortbescherming. In de tabel hieronder is een overzicht van de te nemen vervolgstappen opgenomen. De mogelijke vervolgstappen worden verder toegelicht onder de tabel.

Tabel 1. Overzicht vervolgstappen

Soortbescherming	Vervolgstappen nodig?
Vaatplanten	Nee
Vogels	Nee, alleen zorgplichtmaatregelen
Vleermuizen	Nee
Grondgebonden zoogdieren	Nee, alleen zorgplichtmaatregelen
Overige soorten	Nee, alleen zorgplichtmaatregelen

Negatieve effecten op broedende vogels in de twee bomen worden bij voorkeur voorkomen door buiten het broedseizoen te werken, dus buiten de periode (half februari) half maart tot half juli (eind september). Het is ook mogelijk vóór het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu

door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in de locatie gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig de locatie voorafgaand aan de start te laten inventariseren op broedgevallen door een broedvogelkundige. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

5.1.2 Zorgplichtmaatregelen

Voor andere beschermde soorten of rode lijstsoorten is geen omgevingsvergunning nodig, mits bij uitvoering van de werkzaamheden de zorgplichten van de Omgevingswet in acht wordt genomen. Dit kan door ten minste één week voorafgaand aan grondwerkzaamheden het gras kort te maaien. Op die manier hebben amfibieën en grondgebonden zoogdiersoorten voldoende tijd zich te verplaatsen naar een locatie buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Tevens wordt zoveel mogelijk hout in het gebied gehouden en wordt aanbevolen om bloemrijk grasland in te zaaien.

5.1.3 Gebiedsbescherming

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van beschermde Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Er dienen een AERIUS-berekeningen per locatie te worden uitgevoerd of er geen toename van stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van de werkzaamheden.

5.1.4 Houtopstanden

Het plan leidt niet tot aantasting van beschermde houtopstanden. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân vanwege beschermde houtopstanden is daarom niet nodig.

5.1.5 Geldigheidstermijn toetsing

Deze natuurtoets is drie jaar geldig bij gelijke omstandigheden op de locatie (september 2028). Zijn de omstandigheden op de locatie in de tussentijd gewijzigd, dan kan het nodig zijn de toetsing opnieuw uit te voeren.

5.2 Locatie 2: De Swetten, De Brekken, Drachten

Op de locatie staat bebouwing (een gymzaal), deze wordt gesloopt (figuur 5). De gemeente wil op de locatie 6 woningen bouwen. De bomen op de locatie blijven voor zover bekend behouden.

Figuur 5: locatie De Swetten, De Brekken, Drachten, rood omkaderd. 1= boom met holte. Achtergrond: regels op de kaart

5.2.1 Soortenbescherming

In hoofdstuk 4 is een beschrijving gegeven ten aanzien van soortenbescherming. In de tabel hieronder is een overzicht van de te nemen vervolgstappen opgenomen. De mogelijke vervolgstappen worden verder toegelicht onder de tabel.

Tabel 2. Overzicht vervolgstappen

Soortbescherming	Vervolgstappen nodig?
Vaatplanten	Nee
Vogels	Nee, alleen zorgplichtmaatregelen
Vleermuizen	Ja, nader onderzoek naar verblijfplaatsen in het gebouw en in boom (indien deze gekapt gaat worden)
Grondgebonden zoogdieren	Nee, alleen zorgplichtmaatregelen
Overige soorten	Nee, alleen zorgplichtmaatregelen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis in het pand (gymzaal) kan niet op voorhand worden uitgesloten. Zie paragraaf 4.2.3 en foto's 11 t/m 14. De locatie ligt volgens de koloniekartaart Meervleermuis⁶ binnen de zone van mogelijke aanwezigheid van kraam- en mannenverblijfplaatsen van meervleermuis.

⁶ Netwerk Groene bureaus (2025) Koloniekartaart Meervleermuis v20250520

Op de locatie is tijdens het veldbezoek in één boom een holte waargenomen die mogelijk geschikt is voor boombewonende vleermuizen. Onzeker is of deze boom gekapt gaat worden. De positie van deze boom is aangegeven in figuur 5.

Om te kunnen bepalen of een vergunning nodig is dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het voorkomen van genoemde soorten in het pand. Indien de boom met de holte gekapt of aangetast wordt, dient ook nader onderzoek te worden uitgevoerd ten aanzien van boombewonende vleermuizen. De onderzoeken worden uitgevoerd volgens het geldende Vleermuisprotocol door middel van bezoeken in de periode mei – juli en in de periode augustus – september.

Negatieve effecten op broedende vogels in de bomen en struiken aan de randen van de locatie worden bij voorkeur voorkomen door buiten het broedseizoen te werken, dus buiten de periode (half februari) half maart tot half juli (eind september). Het is ook mogelijk vóór het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in de locatie gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig de locatie voorafgaand aan de start te laten inventariseren op broedgevallen door een broedvogelkundige. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

5.2.2 Zorgplichtmaatregelen

Voor andere beschermde soorten of rode lijstsoorten is geen omgevingsvergunning nodig, mits bij uitvoering van de werkzaamheden de zorgplichten van de Omgevingswet in acht wordt genomen. Dit kan door ten minste één week voorafgaand aan grondwerkzaamheden het gras kort te maaien. Op die manier hebben amfibieën en grondgebonden zoogdiersoorten voldoende tijd zich te verplaatsen naar een locatie buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Tevens wordt zoveel mogelijk hout in het gebied gehouden en wordt aanbevolen om bloemrijk grasland in te zaaien.

5.2.3 Gebiedsbescherming

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van beschermde Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Er dienen een AERIUS-berekeningen per locatie te worden uitgevoerd of er geen toename van stikstofdepositie plaats vindt als gevolg van de werkzaamheden.

5.2.4 Houtopstanden

Het plan leidt niet tot aantasting van beschermde houtopstanden. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân vanwege beschermde houtopstanden is daarom niet nodig.

5.2.5 Geldigheidstermijn toetsing

Deze natuurtoets is drie jaar geldig bij gelijke omstandigheden op de locatie (september 2028). Zijn de omstandigheden op de locatie in de tussentijd gewijzigd, dan kan het nodig zijn de toetsing opnieuw uit te voeren.